

# **XXI asyrda Adam ata bilen How enäni gözlemek**

Category: Kitapcy, Taryhy makalalar

написано kitapcy | 26 января, 2025

XXI asyrda Adam ata bilen How enäni gözlemek XXI ASYRDA ADAM ATA BILEN HOW ENÄNI GÖZLEMEK



Adam ata we How ene hakda şu soraglary orta atmak ýerlikli bolar:

Olar hakykatdanam ýaşap geçen adamlarmyka? Külli adamzat şol ýeke jübütden ýaýradymyka?

«Mukaddes kitapda» («Ýaradylyş», 2:7) adamzat nesliniň başlanyşy şeýle beýan edilýär:

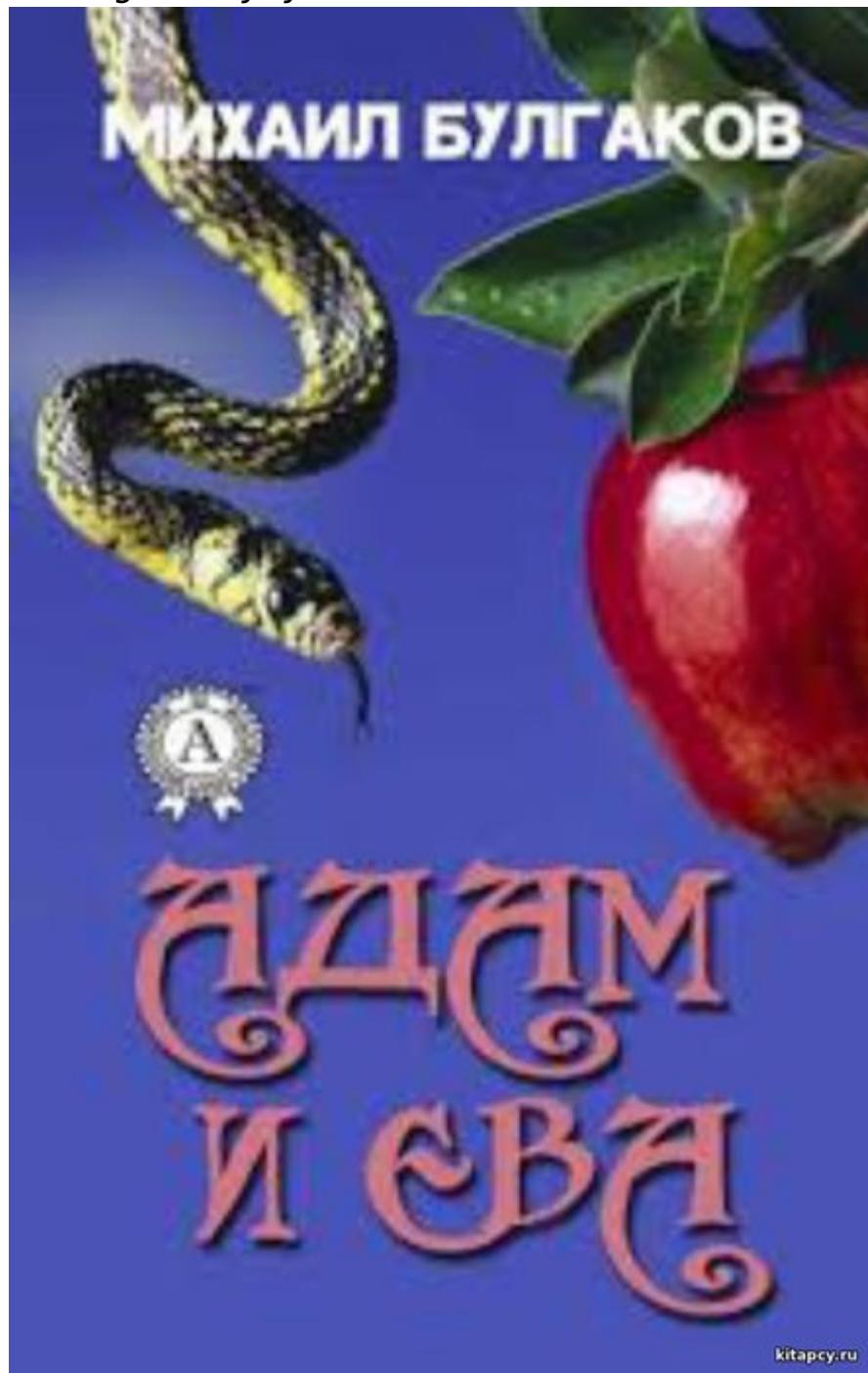
«Reb adamy toprakdan ýaratdy we burnunyň deşiklerine dem berdi, adam janly ruha öwrüldi».

Hudaý soňra adama Adam adyny berdi we How enäni Adamyň gapyrgasyndan ýaratdy.

Gallup, Pew ylmy-barlag merkezleri tarapyndan geçirilen pikir soralşyklar her on amerikandan dördünüň muňa ynanýandygyny görkezdi. Bu ynanç ýewangelistlerden Hristian Reformalary buthanasy ýaly günä ýuwma buthanalarynda konserwatiw hristianlaryň köpüsü üçin esasy prinsipligine galýar. Emma häzir kabisir konserwatiw alymlar Ýaradylyş hasabyna indi ynanmaýandyklaryny aç-açan aýtmakdan çekinmeýärler.

Trinity Western uniwersitetiniň biology Dennis Wenema hemmämiziň Adam atadan we How eneden gelme ähtimallyggymyzyň näderejede ýokardalygy soralanda, şeýle jogap berýär:

— Munuň özi soňky ýigrimi ýylda toplan ähli genomik subutnamalarymyza ters bolardy, şonuň üçinem boljak zat däl. Wenema ýeke jübütden ýaýran döwrümize çenli yzarlamagyň mümkün däldigini aýdýar.



Adam genomynyň shemalaşdyrylmagy bilen häzirkizaman adamlaryň beýleki primatlardan uly populásiýa hökmünde ýuze çykandygy belli.

Özem birnäçe müň ýyl öñki emele gelen wagt ülüsinden has ırkı döwürlere baryp direýär we häzirki adamlaryň genetiki köpdürliliği göz öňüne tutulanda, alymlaryň ilatyň köplüğini ewolýusion taryhy myzdä hiç wagtam 10 müň adamdan aşağı

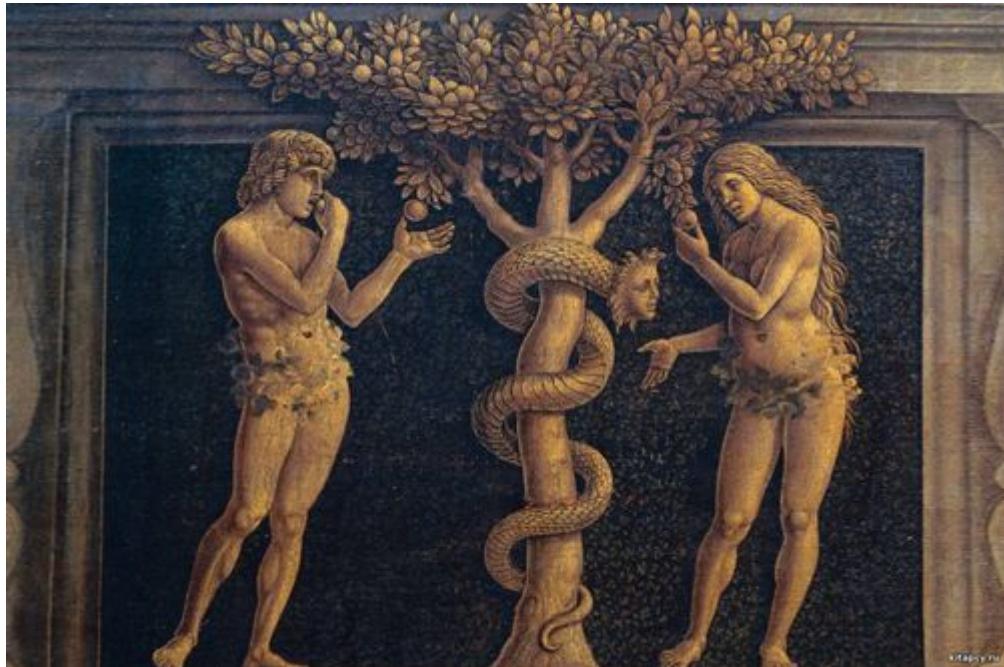
düşürmeye kıldıgını aýdýar.

Diňe iki ata düşmek üçin Wenema şeýle diýýär:

– Ähli täze wariantlary görlüp-eşdilmedik derejede az wagtyň içinde öndüren gutarnyjly astronomiki mutasiýa derejesiniň bolandygyny çaklamaly bolýarys. Bular ýaly mutasiýa derejeleri mümkün däl. Bu bizi bar bolmagyň çygrýndan çykarýar.

Wenema dini ynanç bilen ylymyň arasyň sazlamaga dyrjaşýan «BioLogos» hristian fondunda ylmy-barlagçy bolup işleýär.

Fond ýewangelistler we häzirki Döwlet saglygy goraýyış institutlarynyň başlygy Frencis Kollins tarapyndan guruldy.



Wenema dini ynançlarynyň XXI asyrda dowam etmegini isleýändiklerini aýdýan uly hristian alymlar toparynyň bir agzasy.

Ýene-de biri bolsa, häzire çenli Miçigan ştatydaky Kelwin kolležinde ylahyýetden okadyp ýören Jon Snaýder.

Snaýder hakykatlar bilen ýüzleşmegen wagtynyň gelendigini aýdýar:

– Adam ata, How ene ýokdy, ýylanam ýokdy, alma hem ýokdy, adamy günäsizlik ýagdaýyndan aýran pese düşüşligem ýokdy. Ewolýusiýa tebigatda we adamlaryny tejribesinde elden gideriläýjek beýle jennetiň asla bolandygyny orta goýyar. Ýagny, hristianlaryň meniň pikirimçe biraz kynçylygy bar, adamyň başlangıçlary boýunça däp-dessurlarynyň bir bölegini täzeden formulirlemek üçin elinde işleri bar.

Ýewangelistleriň köpüsü üçin bu küpür saýylýar.



Ewolýusiýany derñeýän «Reasons To Believe» ýewangelistik düşünje merkeziniň başlygynyň orunbasary Fazale Rana «Meniň pikirimçe taryhy Adam ata we How ene hristian ynanjynyň hakyky pikirleriniň jümmüşinde ýer alýar» diýýär.

Ohio uniwersitetinde biohimiýa boýunça doktorlyk dissertasiýasyny goran Rana «Mukaddes ýazgylaryň» ownuk detallarynyň ýalňyş bolup biljekdigi bilen gowy ylalaşýar.

Rana «Emma «Mukaddes ýazgylaryň» ýalňyşdygyny pikir eden bölekleriniň aslynda hristian ynanjynyň esasy doktrinalaryny düzýän bolsa, onda mesele has uludan turýar» diýýär.

Rana we beýlekileri birnäçe sebäpden ötri hakyky, taryhy Adam atadyr How enä ynanýar.

Birinjisi, Ýaradylyş hasabynyň adamy aşakky primatlaryň neslinden däl-de, Hudaýyň keşbinde ýaradylan deňsiz-taýsyz kylmagy.

Ikinjisi, erbetligiň jahana nähili gelşiniň hekaýatyny gürrüň berýär we munuň özi Hudaýyň ewolýusion prosesde erbetligi tanadýan hekaýat däl-de, Adam atadyr How enäniň Hudaýyň aýdanyny etmän gadagan edilen miwäni iýen hekaýaty bilen garşylaşýarys.

Umut ATASEWEN,

gadymydünýä taryhcysy / @atasevenoffica

Şenbe, 13.01.2024 ý. Taryhy makalalar